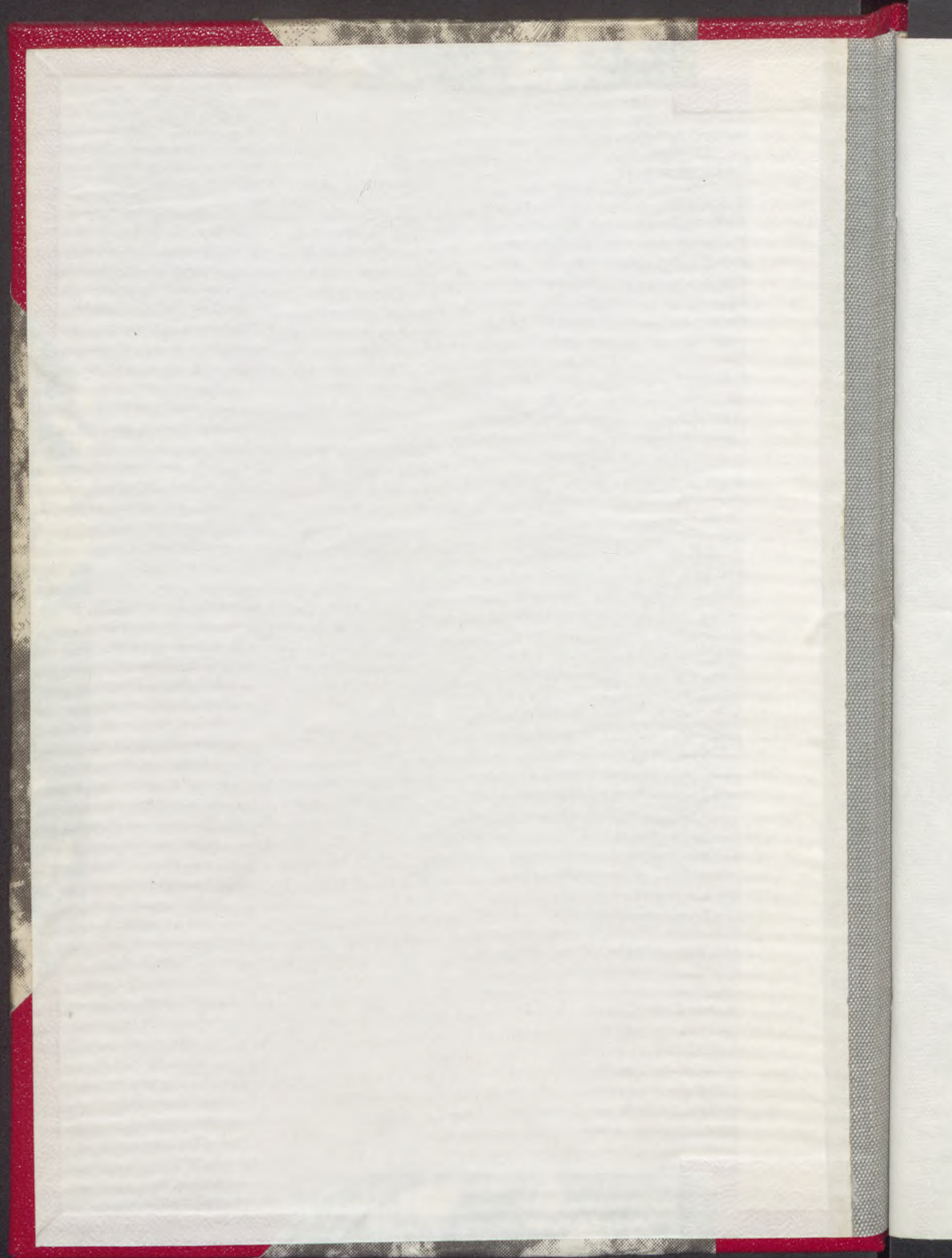
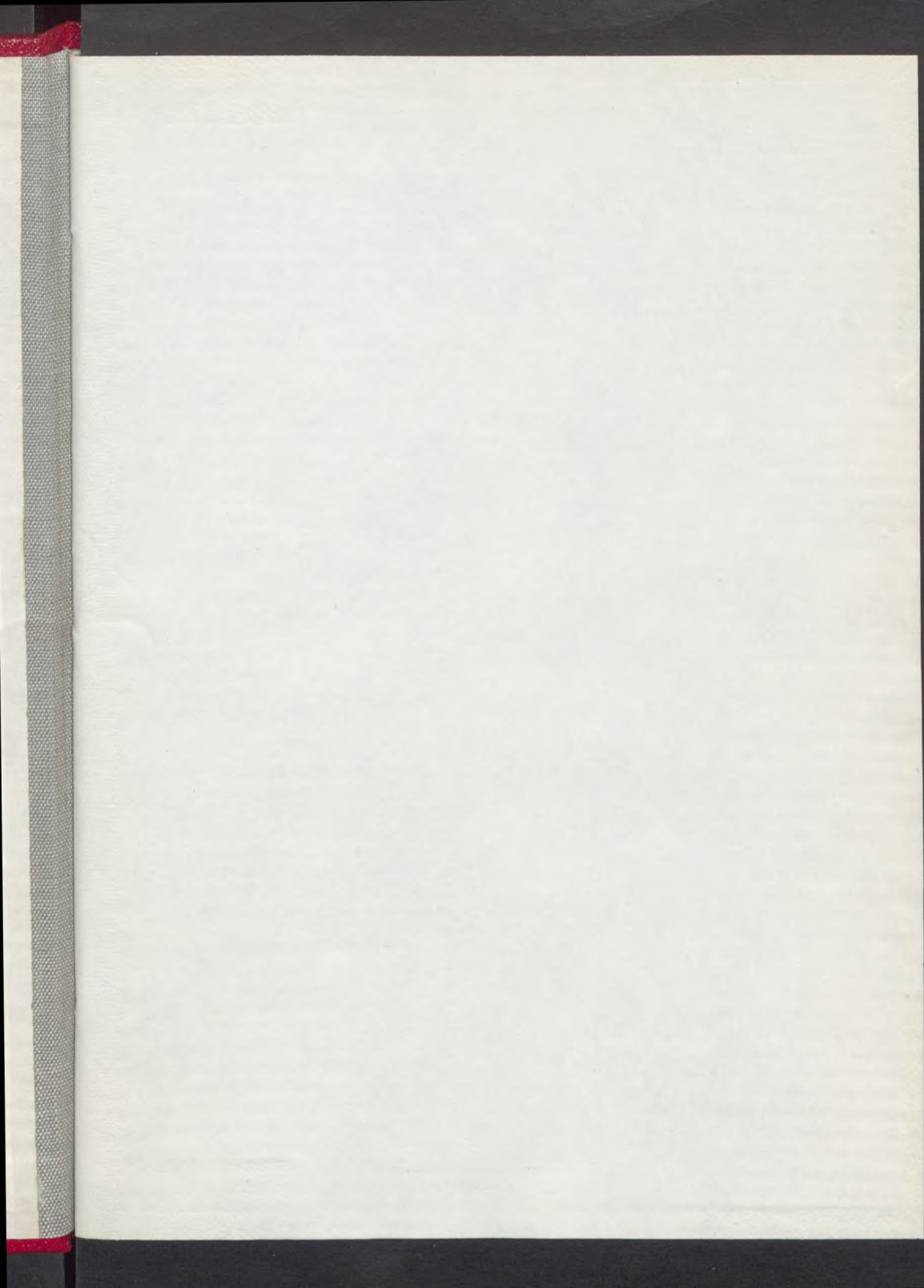
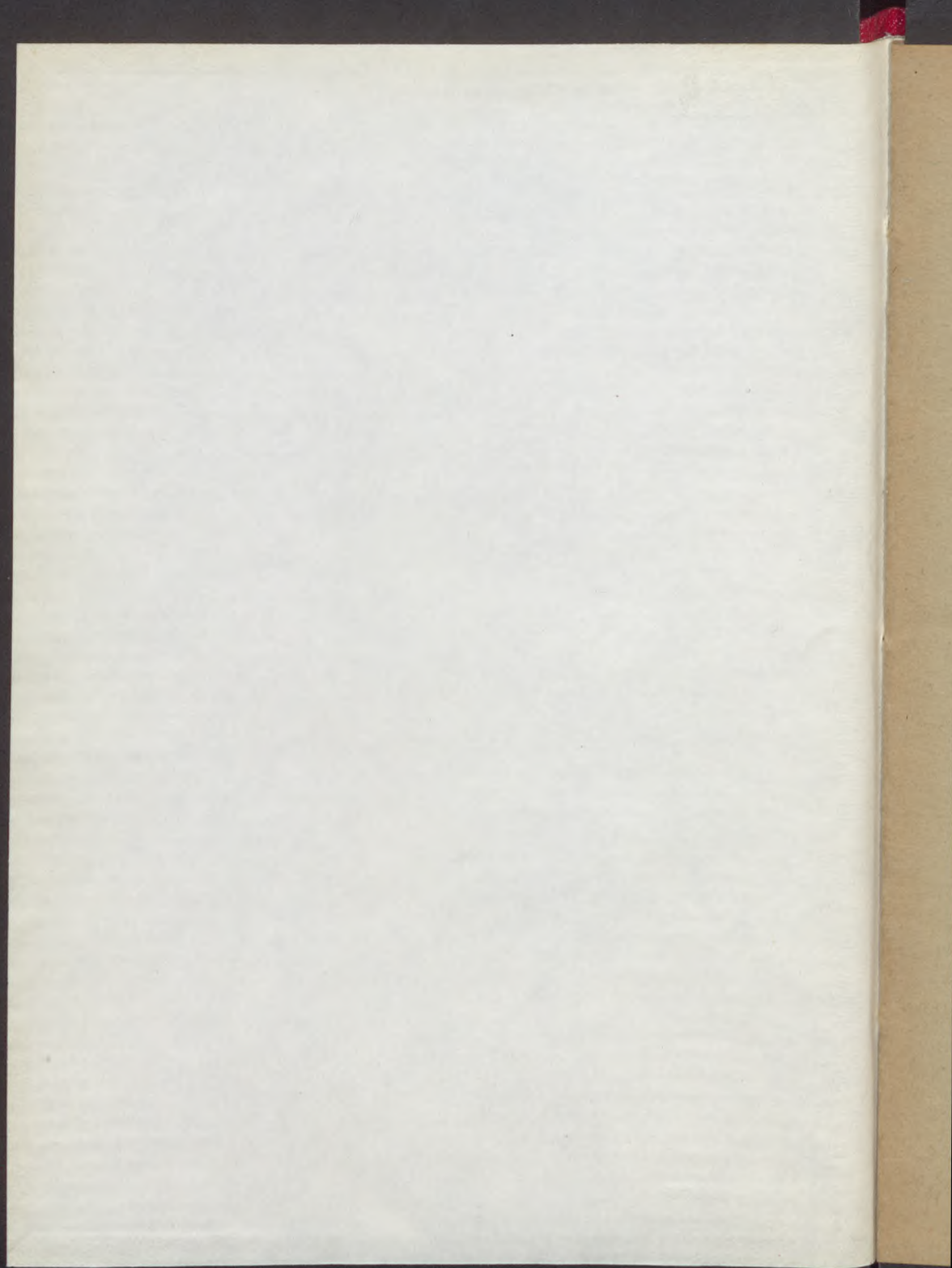

21.410/
26

21410/26.

KÖZMŰVELŐDÉSI SZÍNPAD

26. SZ.

MELYIKET A KILENC KÖZÜL?

JÓKAI MÓR KARÁCSONYI ELBESZÉLÉSE NYOMÁN

ÍRTA:

VIETÓRISZ JÓZSEF

KIADÓ: _____

TANÜGYI KÖNYVESBOLT, BÁLINT MIHÁLY, NYIREGYHÁZA
SZÉCHENYI-UTCA 1

A KÖZMŰVELŐDÉSI SZÍNPAD

eddig megjelent színművei és gyermekjelenetei:

1. sz. **Cifra Naca.** Írta: *Vajda Marietta*. Énekes játék 3 felvonásban, 1 változással, a szöveg között 11 dalbetét hangjeggyel 6— Ft
2. sz. **Prüesők Marei.** Mesejáték 1 felvonásban. Írta: *Makra Sándor*. 12 gyermekszereplő. A szöveg között 4 dalbetét hangjeggyel 4— Ft
3. sz. **Az már nem igaz.** Mesejáték 1 felvonásban, 2 képben. Írta: *Makra Sándor*. 15 gyermekszereplő 3— Ft
4. sz. **Furfangos házasság.** Parasztijáték 1 felvonásban. Írta: *Makra Sándor*. 8 férfi, 2 női szereplő. Fel-
nőtteknek 3— Ft
- *5. sz. **Az év.** Játékos jelenet. Az év 12 hónapja játéko-
san feldolgozva. Látványos gyermekjelenet. A szö-
veg között 5 dalbetét hangjeggyel. Írta: *Vajda
Marietta* 3— Ft
- *6. sz. **Két tavaszi jelenet.** (Tavaszi tündére. Virágvásár.)
Gyermekek számára. Írta: *Vajda Marietta*. A szö-
veg között 2 dalbetét hangjeggyel 2— Ft
- *7. sz. **Két húsvéti jelenet.** (A kis kíváncsiak. Húsvéti
öntözés.) Gyermekek számára. Írta: *Vajda Marietta* 2— Ft
- *8. sz. **Arató ünnepély.** Népi jelenet. 1 dalbetéttel. Írta:
Vajda Marietta 1:50 Ft
- *9. sz. **Szüret.** Alkalmi jelenet. 1 dalbetéttel. Írta: *Vajda
Marietta* 1:50 Ft
- *10. sz. **Kézfogó.** Alkalmi jelenet gyermekek számára.
Vajda Marietta 1:50 Ft
- *11. sz. **Két gyermekjelenet.** (Falusiak a városban. Heti-
vásár.) Írta: *Vajda Marietta* 2— Ft
- *12. sz. **Jankó huszár.** Alkalmi jelenet gyermekek számára.
1 dalbetéttel. Írta: *Vajda Marietta* 1:50 Ft

*-gal jelzettek *Vajda Marietta: Rozmaringos kertem* című művéből.

KÖZMŰVELŐDÉSI SZÍNPAD

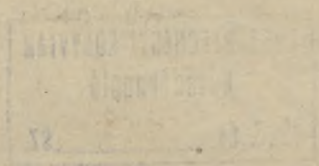
26. SZ.

MELYIKET A KILENC KÖZÜL?

JÓKAI MÓR KARÁCSONYI ELBESZÉLÉSE NYOMÁN

ÍRTA :

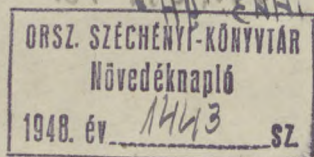
VIETÓRISZ JÓZSEF

KIADÓ :

TANÜGYI KÖNYVESBOLT, BÁLINT MIHÁLY, NYIREGYHÁZA
SZÉCHENYI-UTCA 1

A Magyar Tájékoztatásügyi Minisztérium
8/32—1947. sz. engedélyével.

A kiadásért felelős: Bálint Mihály.

Debrecen város és a Tiszántúli református egyházkerület
könyvnyomda-vállalata. 1947—2337. Felelős vezető: Mátyás István.

SZEMÉLYEK :

Víg János, csizmadiamester.

Ági,	}	gyermekai.
Bandi,		
Cilike,		
Dani,		
Edus,		
Frici,		
Gazsi,		
Hanna,	}	
Ilike,		
Háziúr,		agglegény.

(Színhely : tágas szoba-konyha, mely egyben műhely is. Jobbról elül csizmadiatőke szerszámokkal, két kerekszékkal, állófogas ; balról elül asztal, négy-öt székkal, alul gyerekasztal, három zsámoly ; mögötte ruhaszekrény ; hátul magasra vetett ágy ; szemben almárium (pohárszék) egyfelől kis asztalkával, másfelől fűzből font kosárral. Szegényes berendezés, de ragyog a tisztaságtól.)

A színhely végig ugyanaz marad. Idő : karácsony estéje.

ELŐLJÁRÓ BESZÉD.

JÁNOS : Csizmadiá vagyok, Vig János a nevem,
Ámbár a nagy vígság nemigen jár velem!
Mesterségem ellen nem lehet panaszom :
Mindig akad munkám s rajta elég haszon.
Eleget dolgozom, sokat lótok-futok,
S zöld-ágra vergődni csak sehogy se tudok :
Azt hiszem, hamarább jutok száraz ágra...
Minek is jöttem e keserves világra !

De lelkem ennél is nagyobb gond zavarja :
Kilenc élő gyermek szakadt a nyakamba!
Szegény feleségem, mikor nem is hitte :
Bizony, bele is halt a kilencedikbe!
Így vagyok most apa, anya, szárazdajka,
Tanító, nevelő : kacagnom kell rajta,
S búsulok is többet, mint aki maga van,
De felakasztani mégse fogom magam!

Mind a kilenc olyan eleven, készséges,
Takaros, jókedvű, erős, egészséges :
Szeretem is őket egyszer s mindenkorra,
Csak győzzek keresni a sok jó gyomorra,
Inkább kilenc darab kenyér, annyit mondok,
Mint egy orvosságos üveg adjon gondot!
Jó az Isten, jót ad, s milyen nagy szerenese :
A kerek kilencből nem hiányzik egy se!

ELSŐ JELENET.

*(Bandi a tőkénél dolgozik, Ági és Cili ke terítenek, a többiek
sűrögnék-forognak.)*

JÁNOS : No, gyerekek, mára vége a munkának ; ünnep előtt
állunk. Álljatok hát szép rendbe ti is, mint az orgona-

sípok, mert rend a lelke mindennek. Lám, a neveteket is rendbe szedtem, mégpedig ABC rendbe, hármas csomókba, akkurátosan:

Ági, Bandi, Cilike,
Dani, Edus, Fricike,
Gazsi, Hanna, Ilike.

Másképp nem is tudnék eligazodni közöttetek. Én Uram, Istenem, öt fiú és négy lány — elgondolni is sok. Kilenc gyerek egy szobában, velem együtt tízen vagyunk. De ne fészkelődjetelek annyira, mert még azt találom hinni, hogy fáztok.

GYEREKEK: Fázunk, de meg nem fagyunk!

JÁNOS: No meg azt, hogy meg is éheztek.

GYEREKEK: Koplalunk, de megvagyunk!

JÁNOS: Akkor hát igyekezzünk ebédelni, mert attól meg is melegedhetünk, jól is lakhatunk! S hogy annál jobb étvágyunk legyen, zengjük el a mi indulónkat!

EDUS: És attól jobb lesz az étvágyunk?

FRICI: Minek az a jó étvágy?!

GAZSI: Mikor alig kapunk enni!

JÁNOS: Várjatok csak, mindjárt megtanítlak benneteket egy kis móresre. *(Leveszi nyakáról a lábszíjat.)* Mi ez?

ÁGI: Lábszój, édesapám.

BANDI: Erős bőrből készült célirányos alkalmatosság.

CILIKE: Mindig kezügyébe eső krampusz-virgácshelyettesítő iparcikk.

DANI: Egyfelől a csizmarészeket munka közben a lábhoz szorító szerszám, másfelől a nebulókat rosszalkodás miatt fegyelemre szoktató nevelőeszköz.

EDUS: Ébresztő, serkentő és büntető kiállhatatlanság.

FRICI: Ha szegen függ, ártatlan jószág; de mikor a hátamon csattog, veszedelmes portéka.

GAZSI: Mindenképpen útálatos bútordarab!

HANNA: Minket nem érdekel.

ILIKE: Mert mi jó kislányok vagyunk!

JÁNOS: Szerencsétek, lurkók, hogy elmúlt a haragom s különben is ünnepre készülünk, mert ma karácsony viliája köszönt be hozzánk is. De első az induló. Hogy meg-

találjam az alaphangot, egyszerre zúgjátok majd a neve-
tek kezdőbetűjét eképpen : Á B C D E F G H I.

GYEREKEK : *(Zúgják a hangot.)*

JÁNOS : Hát ebből egy kicsit bajos lesz eligazodni, de segí-
tenek majd a karácsonyi angyalkák. Rajta hát! *(Mind*
együtt énekelnek a „Három bokr saláta“ dallamára.)

Ági, Bandi, Cilike,
Tillárom, haj!
Dani, Edus, Fricike,
Tillárom, haj!
Gazsi, Hanna, Ilike,
Mind Vig János gyereke,
Tillárom, haj!

BANDI : Vigabban gyerekek, hiszen Vigak vagyunk!

Bár didergünk s koplalunk,
Tillárom, haj!
Szép ez a mi otthonunk,
Tillárom, haj!
Kedvünk mindent elfedez,
Csizmadia műhely ez,
Tillárom, haj!

EDUS : Miért műhely? Miért nem hivatal?

FRICI : Mert a hivatalokban nagy urak vannak!

Csizmabőr és csizmatalp,
Tillárom, haj!
Jelzi itt a hivatalt,
Tillárom, haj!
Minden szerszám drágakincs,
Mert enélkül csizma nincs,
Tillárom, haj!

GAZSI : Mi nem hordunk csizmát.

DANI : Ugyan ki látott valaha jó csizmát csizmadiagyerek
lábán?

Munka a mi életünk,
Tillárom, haj!
Másképp meg nem élhetünk,
Tillárom, haj!
Aki vígan dolgozik,
Mindig jól imádkozik,
Tillárom, haj!

2. JELENET.

JÁNOS : Jól van, gyerekek. Most pedig üljete le. Imádkozunk :

Jövel Jézus, légy vendégünk,
Áldd meg, amit adtál nekünk! Ámen!

ÁGI : Itt a leves, jó étvágyat.

ILIKE : Milyen leves?

CILIKE : Krumplileves.

IDUS : Megint krumpli?

FRICI : Tegnap is krumpli, holnap is krumpli.

GAZSI : Mindig krumpli.

BANDI : Elhallgassatok, hálátlan süvölvények!

HANNA, ILIKE (*egyszerre*) : Süvölvények! Jaj, de jó!

(*Topognak.*)

CILIKE : Bizony, a leves is nagyon jó!

ÁGI : Csak mindennap elegendő jusson belőle.

CILIKE : Ági főzte.

ÁGI : Cilike segítségével.

HANNA, LILI (*egyszerre*) : Hát mi talán nem segítettünk?

DANI : Nem hiába hozta Amerikából az a bizonyos Drake
Ferenc a burgonyát.

JÁNOS : Hát az csakugyan derék egy ember volt.

FRICI : Már vége is van, pedig még jól sem laktam!

JÁNOS : Ráadásul egy-két számtani feladványt fogunk meg-
fejteni. De előbb imádkozzunk :

Aki ételt, italt adott,
Annak neve legyen áldott! Ámen!

3. JELENET.

JÁNOS : Nos, csibikéim, tudjátok-e még a páros számokat?

HANNA : Nemcsak elmondani,

ILIKE : Hanem elénekelni is.

JÁNOS : Hadd hallom hát!

HANNA, ILIKE (*a közismert dallamra éneklik*):

Két ujjá van, két ujjá van egy ködmönnek,
Négy ujjá van két ködmönnek,
Hat ujjá három ködmönnek,
Nyolc ujjá van négy ködmönnek. (*Kacagnak.*)

HANNA, ILIKE (*egyszerre*): Visszafelé is tudjuk énekelni ám!
(*Visszafelé éneklik.*)

JÁNOS: Jól van, kicsikéim!

GAZSI: Hiszen ha legalább —

FRICI: Tudnák ezek a kedvencek —,

EDUS: Hogy mi az a ködmön.

JÁNOS: Ne zavarjatok, ti kenyérpusztítók! Inkább számítsátok ki: ha egy fán tíz varjú van s egyet lepuskáznak belőlük, hány varjú marad a fán?

GAZSI: Nyolc.

FRICI: Hogysisne, mikor kilenc!

EDUS: Egy se, mert a többi mind elrepül!

János: Lám, lám, milyen okos kis fiacskám van nekem. De most nehezebb kérdést adok fel s a nagyobbaktól várom a feleletet.

ÁGI, BANDI, CILIKE, DANI (*egyszerre*): Halljuk! Halljuk!

JÁNOS: Tizenhét juha volt egy gazdának s ezeket úgy testálta három fiára, hogy az első a felét, a második a harmadát, s a harmadik pedig egykilenced részét kapja. Mennyit kap egy-egy fiú?

ÁGI: Nem lehet elevenen elosztani, csak úgy, ha levágják és szétdarabolják őket.

BANDI: Mert tizenhétnek se fele, se harmada, se kilencede nem egész szám.

CILIKE: Én legfeljebb megsütni tudnám a juhokat, de megfejteni nem tudom a feladványt.

DANI: Pedig nagyon egyszerű a dolog. Kölcsön kérnek az osztáshoz a szomszédától egy juhót, hogy ezzel együtt tizennyolc legyen az elosztandó szám. Ennek a fele kilenc, ennyit kap az első; egyharmada hat, ennyit kap a második; kilencede kettő, ennyit kap a harmadik. Kilenc meg hat, meg kettő, az pontosan tizenhét, amennyit el kellett osztani. A kölcsönkért juhót visszadják a szomszédnak. Az elosztás igazságos volt és mindegyikük jól járt, mert többet kapott, mint amennyit várhatott.

JÁNOS : Fején taláztad a szöget, kis gimnázistám. De valami hiba van a kréta körül, amire magam sem tudtam még rájönni.

EDUS : Nem tudja, apus nem tudja!

FRICI : Csak feladni tudja!

GAZSI : Megmagyarázni nem tudja!

EDUS : Főzelék helyett adomákkal tart minket s milyen gyengékkel!

FRICI : Pecsénye helyett számokkal tölti meg a gyomrunkat és hozzá milyen unalmasakkal!

GAZSI : Tészta helyett rébuszokkal traktál, csak legalább újak lennének. De nagyon régiek.

JÁNOS : No-no, szájasok, nem mind rossz az, ami régi, és nem mind jó az, ami új.

BANDI : Inkább egy szakmába vágó kérdést vegyen elő.

JÁNOS : Mi az, ami nagyon sok embernek van?

GAZSI : Egy pár csizma.

JÁNOS : Mi az, ami kevesebb embernek van?

EDUS : Két pár csizma.

János : Almafán terem, gömbölyű a gyümölcse, almamag van benne, mondd meg hát te, híres, mi az?

Frici : Engem ugyan nem csap be édesapa : három pár csizma!

MINDNYÁJAN : (*Kinevetik Fricit.*)

JÁNOS : Még egy kis nevetni valót, amin sírni is lehet. Megbetegedett a cigányrajkó. Biztatja az apja : Sólalj meg, sépséges magzsatom, mit adjak neked? Lehozsom a csillagot is az égről! — Egy darab kenyérlét, idesapám! — Te bibas, te is mindig olyat kérs, ami nincs!

ÁGI : De nekünk van, apusom.

CILIKE : Igen, csak néha kevesebb, mint kellene!

HANNA, ILIKE (*egyszerre*) : Nekünk bizonyosan mindig lesz!

JÁNOS : Szegény madárkáim, hogy én is adomákkal hizlallak titeket, mint az egyszerű öreg lévőta a kacsáit! De most dologra, gyerekek : elmosogatni, tisztálkodni, rendesen öltözködni! Én is átöltözöm. (*Megfordítja a kötényt.*) Vigyázatok, hogy ne kerüljön sor a házi nevelőre!

4. JELENET.

(*A gyerekek hátravonulnak s nagy igyekezettel végzik munkájukat. Bandi mosdásra meg cipőtisztításra szorítja a kisebbeket, Ági és Cilike szalagot tűznek a két kislány hajába.*)

JÁNOS (az előtérben): Csak az nem megy a fejembe, miért nem szereti az én három kis gyerekem azt az áldott krumplit, amitől — ha jól megadják minden savát-borsát — még a király is megnyalhatná a száját. Hadd szóljon itt mindenkinek ez a krumpli-óda:

Ne becsméreljétek a szemérmes krumplit,
Nem tehet róla, hogy jobbat nem kapunk itt,
Akár pityókának, akár burgonyának
Nevezzük éppen őt, vagy földi-almának.
Sok jó ennivalót csinálnak belőle,
Gyomra meg nem fájdul senkinek se tőle:
S ha a mértéktelen mégis póruljára,
Csak magát okolja s vigyázzon magára!

Mily jó is levesnek, vagy hajába főttnek,
Keménymagosnak, vagy összedömöcköltnek:
Még jobb paprikásnak, vagy pedig hagymásnak,
Ropogósra sültnek, piritott csodásnak!
Nudlinak, gombócnak, lángosnak, öhömnek,
Keményítőnek is, bár nem ehetőnek:
Hát a töltött krumpli s galuska mit vétett?
A krumplipüré se legutolsó éték!

Finoman készítve ízes salátának
Kedvenc éledele minden franciának,
Savanyún is pompás babér-levelével.
Jó az újkrumpli is petrezselymekskével:
Paradicsommal is jól felhasználhatjuk,
És a krumplícukrot vígan szopogatjuk,
Legjobb a sztrapacska túróval bélelve,
És a rakott krumpli kolbásszal tűzdelve!

Mindezt a gazdag nép mellékszámba veszi,
De a szegény-ember főételnek eszi,
Íránta mégsem lesz sohasem mostoha,
Mert amíg eheti, nem halhat meg soha!
Mindent elveszthetünk, ami megehető,
Mindent elvihetnek, ami elvihető:
Akkor lesz keserves a szegénység dolga,
Mikor a krumplit is elviszik adóba!

(A gyerekek sorra jelentkeznek az édesapjuk előtt, aki szeretettel simogatja őket.)

EDUS : Apám, te írtad ezt a verset?

JÁNOS : Nem én írtam, de írhattam volna én is, mert igaz!

GAZSI : Ilyen étlapra nekem is lenne gusztusom.

FRICI : Végig tudnám enni a felét, ha magam válogatnám ki őket!

5. JELENET.

JÁNOS : Istenem, Istenem, de szeretném tudni, mi lesz majdan az én szegény árváimból! Ági lányom, mi szeretnél lenni?

ÁGI : Jó gazdasszony, amilyen megboldogult anyukám volt.

JÁNOS : Bizony, hamar állottál igába, én kis házvezetőm : de majd csak megsegít a jó Isten! Hát te, Bandi fiam?

BANDI : Becsületes iparos ember apámuram keze alól, mert tudom, hogy akkor dolgoztatóm, vevőm is elegendő lesz.

JÁNOS : Az már igaz, hogy szakképzettség nélkül csak kontárn munkát lehet végezni, aminek sem Isten, sem ember nem veheti hasznát. És te milyen pályára szánod magad, Cilikém?

CILIKE : A feleségképző akadémiát szeretném végezni, ha volna ilyen, mert erre nagy hivatást érzek magamban.

JÁNOS : Bohó gyerek, hol vagy még te attól! Ámbár szándékoskodat életrevalónak találok. Tőled, Danikám, akár ne is kérdezzem ezt : úgyis tudom, hogy pap szeretnél lenni.

DANI : Az én, édesapám, mégpedig a javából, hogy Istennek hasznos szolgája lehessenek.

JÁNOS : Jól van, amice, háromszor is bene, sőt optime : csak soha meg ne lankadj az Ige hirdetésében! És ti, három gézengúzok?

EDUS : Én pilóta leszek, hogy hip-hop, ott legyek, ahol akarok, és mindig felül legyek.

JÁNOS : No-no fiam, de vigyázz, mert tudod, hogy ne menj a fára, nem esel le róla!

FRICI : Én pedig vendég, hogy mindig jóllakhassam, ha mindjárt gyomorrontás lesz is a vége!

JÁNOS : Abban bizonyos vagyok, hogy vendéglátó gazdáid hamarabb megúnják a jóltartást, mint te a jóllakást.

GAZSI : Én az eszemmel, nem a két kezemmel akarom megkeresni a mindennapi kenyeremet.

JÁNOS: Akkor többet törődj az agyaddal, mint a hasaddal!
 És ti, csöppségek, mik szeretnétek lenni?

HANNA: Én apus kedvence.

ILIKE: Nem lehetsz, mert én vagyok az, igaz-e, apus?

HANNA: Eleget voltál az! (*Sírva fakad!*)

ILIKE: Nem engedem a jussomat! (*Toporzékol.*)

JÁNOS: És mit gondolsz te jussnak?

ILIKE: Hogy minél többször apusnak az ölébe jussak!

JÁNOS: Gyere, gyere ki moszatom! (*Karra veszi.*)

HANNA: De én is elférek ott, ugye apus?

JÁNOS: Ide a másik karomra, gyöngyvirágom! (*Félre: És ne egye meg őket az ember!*)

EDUS, FRICI, GAZSI (*egyszerre*): Kis moszatom, gyöngyvirágom! Nekünk pedig ez a címzés jár: lurkók, gézen-gúzok, kenyérpusztítók! Haj, haj!

6. JELENET.

JÁNOS: De most már azt is mondjátok meg csemetéim: mit kívántok karácsonyi ajándécul a Jézuskától?

ÁGI: Én egy kevés vásznat, hogy egy-két darab fehérneműt varrhassak magamnak és kis húgaimnak!

JÁNOS: Egy kicsit bajos lesz, édesem, mert a textiláru manapság igen magas fán terem. De talán kitelik az éppen mára elkészült csizma árából.

BANDI: Én egy jól mutató kronométert, hogy ne későn érkezzem a tanonciskolába.

JÁNOS: Jaj, fiam, az a Svájc nagyon messze van: ki tudja, mikor juthatunk az efféle drágasághoz! — Hát neked, Cilikém, mi kéne, ha vóna?

CILIKE: Én szerényebb vagyok: beérem egy szép, nagy tükrös-verses mézeskalács-szívvel is.

JÁNOS: Már hogy mézes, mézes! Hát van még valahol mézes, erre felelj, édesl?

DANI: Én aranymetszéssel bőrbekötött új bibliát, új énekest és új imakönyvet kérek, mert a régieket már egészen elnyűtem!

JÁNOS: Megvenném én, fiam, az egész könyvesboltot is; de ki vesz ma könyvet, ki fizetheti meg a könyvek árát?

EDUS : Én repülőgépet szeretnék, igazit!

JÁNOS : Nagyon helyes a beszéd, kotnyeles barátom, magam is éppen ezt szántam neked ajándékkul s hozzá bőven futja az egy pár csizma árából, ha megkapom!

FRICI : Én egy kedvemre való karácsonyi vacsorára vágyódom ezzel a műsorral : finom csigaleves, töltöttkáposzta dagadóval, hízlalt pulyka sok befőttel, hurka-kolbász savanyúsággal, mákos bobályka, dióspatkó, túrósrétes, krémeshéles, gesztenyetorta tejszínhabbal.

JÁNOS : Talán végeznéd már, mert nem győzzük nyállal. Bizonyosan valami szakácskönyvből olvastad!

GAZSI : Én egy csodagyűrűt, amivel akármit eltüntethetek, vagy láthatatlanná tehetek.

JÁNOS : És mit akarnál eltüntetni, te kis lóköető?

GAZSI : A lábszíjat, édesapám!

JÁNOS : Most már rajtatok a sor, hízelkedő kis cicáim! Mit kívánsz, kicsi Hannám!

HANNA : Hajas nagybabát teljes stafirunggal, menyasszonyi ruhában!

JÁNOS : Kívánságnak ez is valami. — És te Ilikém?

ILIKE : Egy aranyos, édes, eleven testvérkét!

HANNA : Kislányt!

GAZSI : Fiút!

FRICI : Ikreket!

GAZSI : Még mit nem!

DANI : Még csak ez hiányzik!

CILIKE : Mindegy!

BANDI : Elég volt, punktum!

ÁGI : Inkább több legyen, mint kevesebb, egy-két fogyasztóval, ugye, édesapám?

JÁNOS : Bizony, inkább, mint koporsó... Hanem ami azt illeti, mit ki nem találhatnak ezek a gyerekek! — Jaj, csak ti maradjatok meg nekem egészséges, jó erkölcsű, szép is, jó is, épkéz-lábbal, jó étvággal megáldott kilenc gyerekek; sosem fogok panaszkodni és nem foglak sokallani benneteket! *(Végigcsókolja őket.)*

7. JELENET.

ÁGI : Itt az ideje, testvérkéim, hogy jókívánságainkkal köszöntsük drága édesapánkat. Hadd kezdjem el én, utánam jöjjön a többi, ahogy rákerül a sor.

JÁNOS : Hallom a szép szót !

ÁGI : Nincs minálunk karácsonyfa,
Semmi fény és semmi pompa :
Jézus mégis itt van velünk,
Mikor együtt ünnepelünk.
Nincs anyánk, hogy simogasson,
Ölelgessen, csókolgasson :
De árváit el nem hagyja
Mindnyájunknak édesatyja.
A jó Isten adjon néked,
Apánk, erőt, egészséget :
Hogy a gond, a könny, a munka
Áldást hozzon családunkra! *(Kezet csókol.)*

BANDI : Azt hallottam, édesapám, hogy könnyebb eltartani
egy apának hat gyereket, mint hat gyereknek egy
apát. Nem kívánjuk, hogy ránk szoruljon valaha, de úgy
nevel minket, hogy akkor is úgy szeressük, ahogy ő
szeret bennünket. *(Kezet csókol.)*

CILIKE : Édesapám! Ágival együtt egy házisapkát, meg egy
papucsot csináltunk, hogy karácsonyra tetőtől-talpig
felruházzuk a mi legkedvesebbünket.

Egészséggel viselje,
Türelemmel bélelje. *(Kezet csókol.)*

DANI : Karácsonyra azt kívánom
Édes jó apámnak :
Négy lányában, öt fiában
Sose érje bánat.
Jézus nemcsak megszületett,
De meg is halt értünk,
S meghozza a feltámadás
Örömét is nekünk. *(Kezet csókol.)*

EDUS : Ajándékot nem hozhatunk,
Édesapánk, teneked ;
Legfeljebb csak ígérettel
Tartjuk meg az ünnepet :
Rosszcsont most a mi nevünk,
De mikorra felnövünk :
Nem csalódik gyerekiben,
Sírni fog majd örömben! *(Kezet csókol.)*

FRICI : Nálam annyi van rováson,
Nem törli el száz karácsony.
De azt bátran elmondhatom
Ezen a szent ünnepnapon,
Lehetünk mi csintalanok,
Főkép, mikor játszunk,
De oly rosszak mégse vagyunk,
Aminőknek látszunk! *(Kezet csókol.)*

GAZSI : Karácsonyi ajándékunk
Legyen a mi jó szándékunk,
Hogy azután mások leszünk,
Jobbak lenni igyekezzünk.
Édesapánk, szeress minket,
Nézd el a mi csinyeinket;
Büntess meg, ha nem javulnánk,
De sohase haragudj ránk! *(Kezet csókol.)*

HANNA : A kis Jézus bölcsőjére
Virágokat nem hintettek;
Bölcsője sem volt szegénynek,
Mint a többi kis gyermeknek,
És ő mégis szeret minket,
Tőlünk pedig csak azt várja,
Hogy szeresse őt és egymást
Az egész földkerekségnek
Minden fia, minden lánya! *(Kezet csókol.)*

ILIKE: Én csak annyit tudok mondani, hogy nagyon szeretem
a kis Jézust és a mi édes jó apánkat! *(Kezet csókol.)*

JÁNOS *(elérzékenyülve)* : Köszönöm a jókívánságokat, édes
kis árvaim, amiket jó anyukátok is bizonyosan meghal-
lott odafenn s amiknek az angyalok is bizonyára örven-
denek a mennyországban. Ők hirdették egykor a nagy
örömet, amely öröme volt az egész világnak : ma szüle-
tett a kis Jézus, az emberiség megváltója. Halljátok csak,
mit zeng róla a mai kor embere :

Jézust a mi Atyánk küldte
Boldogító örömünkre.
Szeretetből jött le hozzánk,
Kegyelemből áldást hoz ránk.

Született, hogy világítson,
Tanított, hogy gazdagítson,
Gyógyított, hogy megélhessünk,
Csodát tett, hogy megtérhessünk.

Miértünk emberré lett,
Ő az Ige, Ő az Élet :
Ővele kell fohászkodnunk,
Őreá kell támaszkodnunk.

Minden terhünk elhordozta,
Minden bűnünk feloldozta,
Benne hinnünk, őt követnünk
Örök példát tőle vettünk.

Szenvedett, hogy megtarthasson,
Meg is halt, hogy megválthasson,
Fel is támadt, hogy megáldjon,
S mennybe ment, hogy oda várjon!

Jézus a mi diadalmunk :
Vele éljünk, vele haljunk,
Ő buzdít a küzdelemre,
Ő segít a győzelemre! Ámen!

GYEREKEK *(mind utána mondják)* : Ámen!

JÁNOS : Most pedig viszem a csizmát és hozom az ajándékot.
*(Félre.) (Mennyi csalódás éri majd szegényeket! — Addig
csendben maradjatok, tűzre-vízre vigyázzatok, legyetek
jó gyerekek, össze ne verekedjete! (Felöltözik, belakarja
a csizmát, karjára akasztja és elmegy.)*

8. JELENET.

ÁGI *(félre)* : Apám, apám, ha te tudnád, milyen csend van itt,
amikor te nem vagy itthon. *(Fennhangon.)* Mit
csináljunk, gyerekek? Valami szépet olvasok fel nektek.

CILIKE : Majd csak én! Te inkább vasalni menj! Tehát valami
szépet!

BANDI : Remélem, komolyat!

CILIKE : Újat, érdekeset, sőt alkalmit. Az olvasmány címe :
A koldusgyermek.

BANDI: Jókai Mór karácsonyi elbeszélése.

ÁGI: Honnan tudod?

DANI: A napokban elemeztük az iskolában.

EDUS: És ez nekik új és érdekes?!

FRICI: Az apját leütötte a hajókötél.

GAZSI: Az anyja mosónő volt.

HANNA, ILIKE *(egyszerre)*: Szegény gyerek!

CILIKE: Kezdem tehát: apját leütötte a hajókötél, a vízbe fulladt.

EDUS: Minek ment oda, mikor ütni kezdett a kötél!

FRICI: Mért nem úszott ki a szerencsétlen!

GAZSI: Bizonyos, hogy élhetetlen ember volt!

BANDI: Ne szóljatok közbe, mert mindjárt előveszem...

CILIKE: Az anyja mosónő volt; éjtszakai munkában meghűtötte magát, forró lázt kapott, meghalt.

EDUS: Ott van la, mért mosott éjtszaka?

FRICI: Nagyon komótosan moshatott, ha nem melegedett bele s meghűtötte magát!

GAZSI: Az is mosónő, aki mindjárt meghal?

CILIKE: Nem olvasom tovább, ha folyton zavartok.

EDUS: Az legyen a mi legnagyobb bajunk!

FRICI: Játsszunk valami mulatságosat!

GAZSI: Benne vagytok!

HANNA: Mi a babánkat altatjuk, s alvás után megfürösztjük.

HANNA, ILIKE *(együtt énekelnek)*:

1. Tente baba, tente,	2. Álmodjál rózsáról,
Jaj de szép levante,	Róza bimbójáról,
Vállára van vetve,	Angyaloknak rengő-ringó
Violaszín mente!	Csillag-hintójáról.
3. Csingilingi-szóra,	
Szállj fel a hintóra:	
Gyere haza fehér hattyún	
Reggel virradóra!	

ÁGI: Aranyosak vagytok, pici húgoeskáim!

BANDI: Én addig felszegezek egy sarkat.

CILIKE : Magamnak folytatom. De csak úgy megy a fejembe, ha hangosan olvasom. Tehát : A kis fiú egyedül maradt, és még alig volt négyesztendő.

DANI *(mintha szavalna, erős hangon) :*

Ante, apud, ad, adversus,
Circum, circa, citra, cis,
Erga, centra, inter, extra,
Infra, intra, iuxta, ob.

EDUS : Uccu te! Ha nekik lehet, nekem is szabad. *(Előveszi a kis trombitáját és belefúj.)*

FRICI : Követem a jó példát. *(Előveszi a kereplőjét és kerepel ; eselleg a kis rézmozsarat ütögeti.)*

GAZSI : Én sem maradok el a többitől. *(Előveszi kis sípját és trilláz rajta.)*

ÁGI : Már csak az hiányzik, hogy egyszerre csináljátok. *(Egyszerre csinálják, egymásra licilálnak, hajbakapnak, iszonyú zene-bonát csapnak.)*

9. JELENET.

JÁNOS *(betoppan) :* Micsoda éktelen lárma ez, mintha a pokol valamennyi ördöge elszabadult volna! A háziúrral találkoztam, az is azt mondotta, hogy sohase hallott még ilyen koncertet!

GYEREKEK : *(Hozzászaladnak a megígért ajándékokért. Lehúzzák a kabátját, kotozzák a zsebeit, végigkutatják a visszahozott csizmát is, de semmit se találnak benne.)*

JÁNOS *(félre) :* Üres kézzel jövök s meg is büntessem őket? *(Fennhangon.)* Adta-teremtette! Még egyszer mondom, hogy szerencsétetek ez a mai ünnep, mert különben úgy elnászpágnálalak benneteket, mint a kétfenekű dobót!

GYEREKEK *(megszeppennek, de szemmeláthatóan elégedetlenkednek) :* És ezenkívül semmit sem hozott apa?

JÁNOS : Elég baj az nekem is, hogy nem hozhattam semmit se, pedig ugyancsak lótottam-futottam, hogy legalább valamicskét vehessek a jó gyerekek számára. A fényes kirakatokat meg se néztem, mert tudom, hogy ott minden, de minden a másé ; ellenben lépten-nyomon belebotlottam az utcasarkokon egy-egy asztalkába,

amely tele volt rakva aranyos-ezüstös báránnyakkal, cukorbabákkal és egyéb édességekkel. Hej, az a pénz, az a pénz! Minek is van a világon? És ha már van, miért nincs?

ÁGI, BANDI, CILIKE, DANI *(egyszerre)* :

Kaphatunk majd jövőre,
Ha marad még belőle!

EDUS : Az én repülőgépemnek ugyan befellegzett!

FRICI : Mi lesz az én pompás vacsorámmal?

GAZSI : Az én csodagyűrűm sem fogja eltüntetni a skutikát.

JÁNOS : No, sebj, gyerekek! Mégis hoztam nektek karácsonyi ajándékot, szépet is, jót is, ami el sem törik, el sem kopik, aminek mindannyian örülhettek, amit el sem vehettek egymástól.

GYEREKEK : Hát mégis!? Mi az? Lássuk! Halljuk! Jó lesz, csak igaz legyen!

JÁNOS : Nagyon szép éneket tartogatok nektek! Ha megtanuljátok szépen, sok örömetek lesz benne.

GYEREKEK : Megtanuljuk! Még ma! Most mindjárt!

JÁNOS : Hát akkor fogjunk hozzá! Ide mellém! Alaphang!

GYEREKEK *(egyszerre)* : A B C D E F G H I.

JÁNOS : Benne van, benne van, de hogy válasszam ki belőle? Mindegy. Most már igazán csend legyen! Én zengem előbb, ti majd sorban utánam! (Leveszi a sapkáját és elkezd az éneket.)

Krisztus Urunknak áldott születésén.

FRICI : Üres hassal nem lehet énekelni!

BANDI : Már megint kezdéd, Frici?

HANNA : Rossz Frici!

ILIKE : Csúnya Frici!

JÁNOS : Próbáljuk együtt!

GYEREKEK : *(cérnahangon össze-vissza énekelnek.)*

JÁNOS : Hangosabban, ügyesebben, dallamosabban! Így ni! *(Újból énekl az első sort.)* No, most csak a nagyobbak!

ÁGI, BANDI, CILIKE, DANI : *(Hamar megtanulják.)*

(A többiek sokszor elrontják, félreviszik a dallamot, kijönnek a taktusból, ami ismét elég nagy zajjal megy végbe.)

10. JELENET.

HÁZIÚR *(belép, az ének elhallgat)*: Kend János mester, a csizmadia, ugye? Magával találkoztam az imént?

JÁNOS: Igenis szolgálatjára, nagyságos uram! Parancsol egy pár fénymázás topánkát?

HÁZIÚR: Nem azért jöttem. De sok gyereke van kendnek!

JÁNOS: Hát bizony elég száj, amikor az evésben versenyre kelnek!

HÁZIÚR: Még több, mikor énekelnek. De tudja mit, János mester, adjon nekem egyet a sok közül: fiamnak fogadom, felnevelem, úrrá teszem.

JÁNOS: Adok, hogyan adnék. Persze, hogy adok!

HÁZIÚR: No, válasszon kend közülök hamar egyet, aztán menjünk!

JÁNOS: Milyen nagy szerencse! Milyen nagy szerencse! *(Elkezd a válogatást.)* Ágit nem adom, mert nélküle felborul az egész háztartásom. Bandit nem adom, mert már segít nekem a mesterségben. Cilikét nem adom, mert szakasztott olyan, mint az édesanyja volt. Danit nem adom, mert jól tanul, pap lesz belőle. Edust, Fricit, Gazsit nem adhatom, mert faragatlanok, bár legalább őszinték és mindenesetre jószívűek s magam akarok embert nevelni belőlük. Hannát, vagy Ilikét adjam? Ezek még nagyon kicsinyek s mit csinálna velük a nagyságos úr?

HÁZIÚR: Hát akkor hogyan egyezzünk meg?

JÁNOS *(visszafelé is végigmustrálja őket s végül sirva fakad)*: Nem lehet, nagyságos uram, nem lehet! Kérjen tőlem akármit a világon, de gyerekeimet egyiket sem adhatom senkinek, ha már az Úristen nekem adta őket!

GYEREKEK: *(Körülfogják s vele együtt sírnak.)*

JÁNOS: *(Valamennyit átnyalábolja.)*

HÁZIÚR: Nem adja, hát nem adja! Pedig alighanem azért sírnak, mert nem adja őket. De kérdezze meg csak a gyerekeket, melyik jönne el énhozzám úrnak?

JÁNOS: No, porontyok, válasszatok magatok! Álljon elő, aki akar! *(Szorongva lesi a válaszokat.)*

ÁGI: Ezt a nagy szerencsét én nem kívánom.

BANDI: Nem akarom!

CILIKE : Maradok!

DANI : Távozz tőlem, sátán!

EDUS : Inkább didergek!

FRICI : Inkább koplalok!

GAZSI : Inkább megszököm!

HANNA : Nem kell!

ILIKE : Nem kell!

JÁNOS *(örvendezve sóhajta)*: Hál' Istennek, hála legyen annak a jó Istennek!

HÁZIÚR : No, de illet! Ki látott ily összetartást!? De legalább annyit tegyen meg a kedvemért, hogy ne énekeljen többet a gyerekeivel ideleln s én ezer forintot adok ezért az áldozatért. Itt van, fogja kend! *(Átadja a pénzt és elmegy.)*

JÁNOS : Istenem, Istenem, de nagy pénz ez az ezerforintos bankó! *(Mindnyájan mély csendben maradnak egy darabig.)*

JÁNOS : Nem szabad énekelni! *(A nagyobbak nekibúsulva csitítgatják a kisebbeket.)* Nem szabad énekelni! *(Egy kis szünet.)*

HANNA : Apus, tanítson meg újra arra a szép énekre!

ILIKE : Mert már elfelejtettük.

JÁNOS : Nem szabad, nem szabad énekelni! *(Újabb szünet mulva dúdolni kezd) :*

Krisztus Urunknak áldott születésén...

(Szájára ül, majd nagyot ül a mustával a tőkére, kirúgja maga alól a széket és futni kezd az emelet felé. Az ajtóban a háziúrba ütközik, aki éppen távozni készült hazulról.)

GYEREKEK : Nini, a bácsi!

11. JELENET.

HÁZIÚR *(belép)* : No, mi az, gyerekek? Mért olyan haragos, János gazda?

JÁNOS : Nagyságos jó uram! Instálom alássan, vegye vissza a pénzt, hogy ne legyen az enyém; hadd énekeljek, amikor nekem tetszik, mert az több ezer forintnál!

ÁGI, BANDI, CILIKE, DANI : Énekelni akarunk!

A TÖBBIEK : Énekelni fogunk!

EGYÜTT : Vigan ünnepelünk!

HÁZIÚR (*félre*) : Visszaadja, igazán visszaadja! És mind meg van elégedve, míg én odafenn a kilenc szobámban, egymagamban szüntelenül búslakodom, egyre azon gondolkodom, micsoda örölnivalót talál más ember ebben a nagy, unalmas világban! (*Fel és alá jár kétszer-háromszor, majd megilletődve szól*) : Milyen jó dolga van ennek a szegény embernek. Szinte irigylem! És olyan különös érzés fogta el hirtelen a szívemet! Szeretnék magam is hozzájuk melegedni!

JÁNOS : Mondok valamit, jó uram! Vacsoráljon velünk! — Mi a vacsora, Ágikám?

ÁGI : Délről maradt krumplileves, de lángos is lesz hozzá!

HÁZIÚR : Hát én szívesen megeszem azt is, de a gyerekek, azt hiszem, ma estére változatosabb és bőségesebb vacsorára számítottak. No, mi lenne jobb a jónál?

ÁGI : Finom csigaleves.

BANDI : Töltöttkáposzta dagadóval.

CILIKE : Hízalt pulyka sok befőttel.

Dani : Hurka-kolbász savanyúsággal.

EDUS : Mákosbóbályka.

FRICI : Ellopják az egész vacsorámat! Azért is dióspatkó.

GAZSI : Túrósrétes.

HANNA : Krémesbéles.

ILIKE : Gesztenyetorta tejszínhabbal.

JÁNOS : Tetejébe egy pohár bor a javából.

HÁZIÚR : Meglesz, meglesz, kedveseim; telik az ezresből. Ami marad, a tetek legyen! Sietek a Koronába: egy óra múlva itt lesz a jó vacsora. (*Elmegy.*)

JÁNOS : Mi pedig addig is énekeljük el a karácsonyi szózatot s vacsora után megtanítjuk rá a háziurat is!

MINDNYÁJAN (*éneklik*) :

Krisztus Urunknak áldott születésén,
Vigadjunk testben lett megjelenésén,
Mint az angyalok Betlehem mezején,
Zengjünk ünnepén!

(*Esetleg e helyett : Krisztus Jézus született, örvendezzünk...*
stb.)

Ü G G Ö N Y.)

- *13. sz. **Ki a legény a gáton ? Kis Katka babája.** Két alkalmi gyermekjelenet. 1—1 dalbetéttel. Írta : *Vajda Marietta* 2— Ft
- *14. sz. **Két Mikulás-jelenet.** (Jancsi, meg a Mikulás. Mikulás-jelenet.) Írta : *Vajda Marietta* 2— Ft
- *15. sz. **Két farsangi gyermekjelenet.** (Farsangi jelenet. Ki a legszebb?) Írta : *Vajda Marietta* 2— Ft
- *16. sz. **Ebéd. Nagymosás.** Két alkalmi gyermekjelenet. Írta : *Vajda Marietta* 2— Ft
- *17. sz. **Szabómesterek. Kiből mi lesz?** Két alkalmi jelenet gyermekek számára. 1 dalbetéttel. Írta : *Vajda Marietta* 2— Ft
- *18. sz. **Kis szakácsok. Kicsi kukták.** Két jelenet gyermekek számára. 1 dalbetéttel. Írta : *Vajda Marietta* 2— Ft
- *19. sz. **Árnyékország.** Mesejáték 1 felvonásban, 4 képben. Gyermekek számára, sok szereplővel. Írta : *Vajda Marietta* 3— Ft
- *20. sz. **Karácsonyi jelenetek és köszöntők.** 5 karácsonyi jelenet és 9 verses köszöntő gyermekek számára. 1 dalbetéttel. Írta : *Vajda Marietta* 4— Ft
- *21. sz. **Az iskolakerülők.** Gyermekszíndarab 3 felvonásban, 2 dalbetéttel. Kb. 25 gyermekszereplő. Írta : *Vajda Marietta* 4— Ft
22. sz. **Tavaszi rege.** Mesejáték 3 felvonásban, 8 dalbetéttel. Látványos verses mesejáték Anyák napjára, vagy Maderak és fák napjára. Írta : *Bálintné Karlinger Erzsébet.* (Sajtó alatt.) Kb. 5— Ft
23. sz. **Az elveszett sorsjegy.** Vigjáték 2 felvonásban. Felnőttek részére. 5 női, 4 férfi- és 1 gyermekszereplő. Írta : *Benőcs József.* (Sajtó alatt.) Kb. 4— Ft
24. sz. **1849 október 6.** Teljes műsor iskolai és társadalmi ünnepélyek rendezéséhez. 4 ünnepi beszéd, 3 szabad-előadás és felolvasás, 13 vers, 1 szavalókórus, 9 dal, 2 színdarab. Összeállította : *Horváth János* 8— Ft
25. sz. **Október 6.** Történelmi és művészi anyag október 6-i ünnepély rendezéséhez 4— Ft
26. sz. **Melyiket a kilenc közül ?** Karácsonyi színdarab 1 felvonásban. *Jókai Mór* elbeszélése nyomán írta : *Vietórtsz József* 4— Ft
27. sz. **Arany karácsonyfa.** Gyermekszínmű karácsonyra 3 felvonásban. 23 gyermekszereplő. Írta : *Járdán József.* Pályadíjat nyert mű! 5— Ft

ISKOLÁK FIGYELMÉBE !

Megjelent második kiadásban

Vajda Marietta : **ROZMARINGOS KERTEM** c. könyve.

Gyermekversek, játékos jelenetek, szindarabok
4—12 éves gyermekek számára 14.— Ft.

Főbizományi kezelésben :

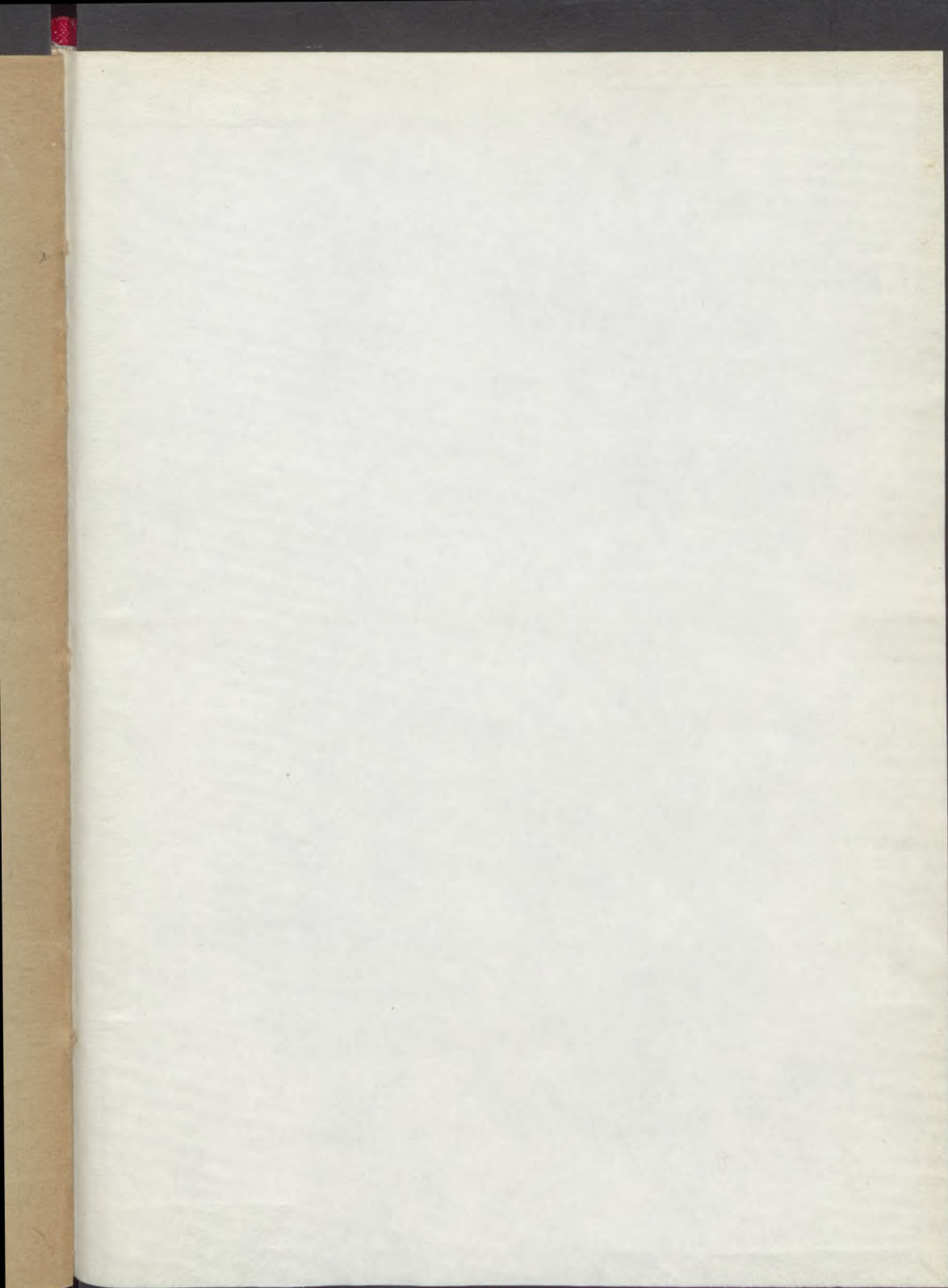
Bujdosó tündérek. Énekes gyermekmesejáték 3 felvonásban, 30 szereplővel. 10 dalbetéttel. Írta: Járdán József. Ára kotta nélkül. 6.— Ft

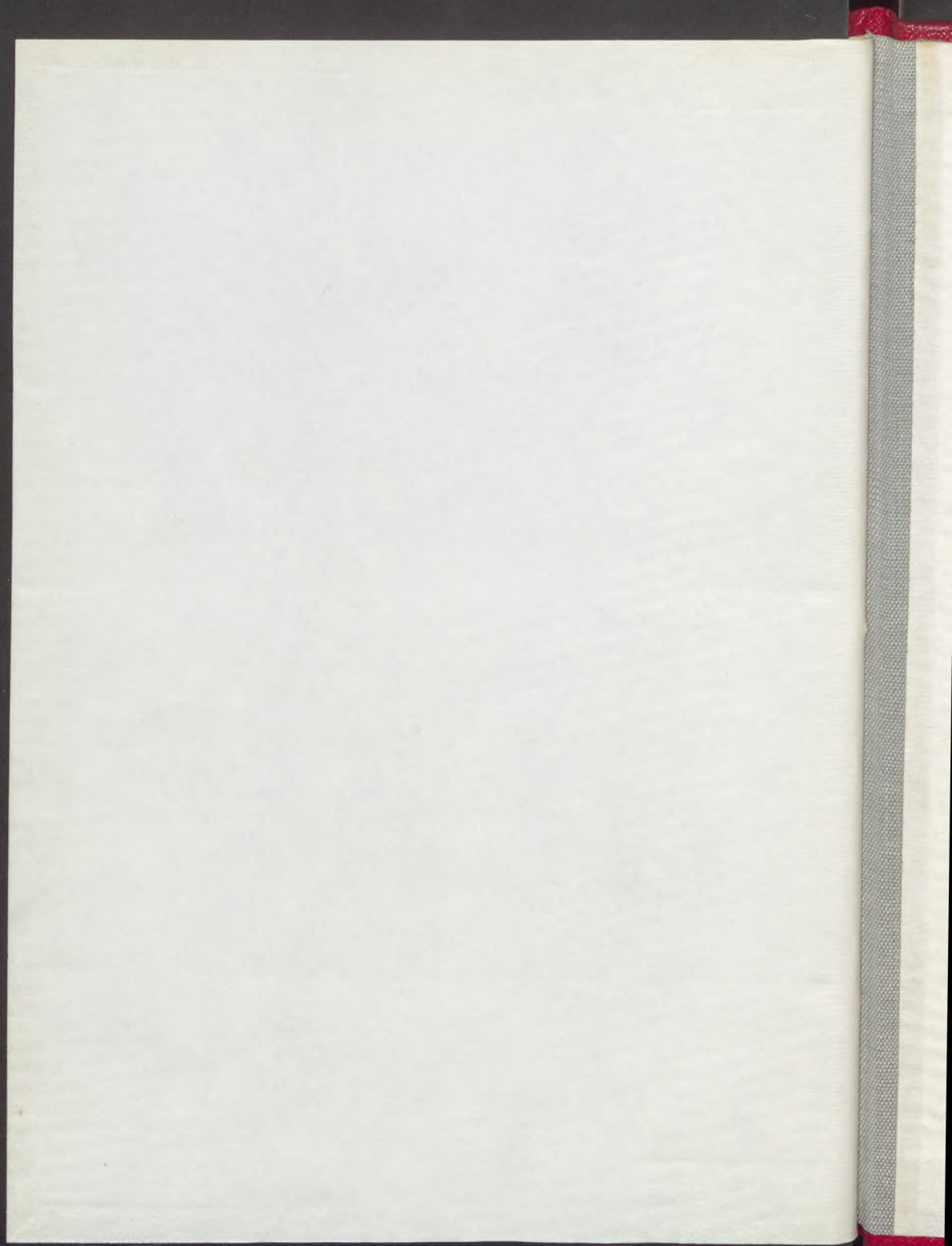
Szent Imre királyfi útja. Gyermekszínmű 2 felvonásban, 15 szereplővel. Pályadíjat nyert mű. Írta: Járdán József. 4.— Ft

Benkő—Zsoldos—Benkő : Az Ifjúsági Vöröskeresztes Csoportok Munkakönyve. Vezérkönyv ifjúsági kézimunkák tanításához. Több száz ábrával 16.— Ft

BESZEREZHETŐK: Tanügyi Könyvesbolt, Bálint Mihály cégnél, Nyíregyháza, Széchenyi-utca 1. sz.

BUDAPESTI KISZOLGÁLTATÁS: Kókai Lajos könyvkereskedése, IV., Bárczy István-utca 3. sz.

1975 MAR 20

